

Sygnatura akt II C 252/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 grudnia 2015 roku

Sąd Okręgowy w Łodzi II Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący Sędzia S.O. Ewa Steckiewicz-Ochocka

Protokolant sekr. sąd. Katarzyna Loska

po rozpoznaniu w dniu 10 grudnia 2015 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa J. J.

przeciwko Skarbowi Państwa- Aresztowi Śledczemu w Ł.

o zadośćuczynienie

1. oddała powództwo;
2. przyznaje i nakazuje wypłacić na rzecz adw. T. J. z Kancelarii Adwokackiej, położonej w Ł. przy al. (...) lok. (...), ze Skarbu Państwa Sądowi Okręgowemu w Łodzi kwotę 147,60 zł (sto czterdzieści siedem złotych i sześćdziesiąt groszy) tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu;
3. nie obciąża powoda kosztami procesu w tym kosztami zastępstwa procesowego pozwanego.

Sygn. akt II C 252/13

UZASADNIENIE

W pozwie wniesionym do Sądu Okręgowego w Łodzi w dniu 18 lutego 2013 r. (data złożenia w administracji Aresztu Śledczego w Ł.), skierowanym przeciwko pozwanemu Skarbowi Państwa - Aresztowi Śledczemu w Ł. powód J. J. wniósł o zasądzenie od pozwanego zadośćuczynienia w kwocie 80.000 złotych, z tytułu naruszenia jego dóbr osobistych w trakcie wykonywania kary pozbawienia wolności w okresie od stycznia do września 2012 r.

W uzasadnieniu pozwu, powód sformułował szereg zarzutów dotyczących szeroko rozumianych warunków bytowych panujących w pozwanej jednostce penitencjarnej (m.in. przebywanie w przeludnionej celi, nienadające się do użytku i zagrażające bezpieczeństwu wyposażenie celi, zagrzybianie ścian i podłóg, brak wydzielonego pełnego kąpielicy WC, kiepskie oświetlenie, obecność blend okiennych, niewydajna wentylacja pomieszczeń, nieodpowiadająca ilości osób osadzonych, brak ciepłej wody, przerwy w dostawie wody, zaniżane racje żywnościowe). Powód podniósł również zarzuty dotyczące braku dostępu osadzonych do służby medycznej, przepelnienia w łaźni, umieszczania w celi osób zarażonych wirusem HIV lub HCV, bez uprzedzenia współosadzonych, mieszania ze sobą subkultur, co w rezultacie prowadzi do sytuacji konfliktowych. Wskazał również na okoliczność lekceważącego traktowania osadzonych ze strony pracowników Aresztu Śledczego w Ł.. Zarzucił jednocześnie brak dostępu osadzonych do świetlicy, jak również mediów i prasy. Wskazał nadto na niemożność skorzystania z posługi religijnej.

/pozew - k. 3/

Postanowieniem z dnia 5 sierpnia 2013 r., powód J. J. został zwolniony od ponoszenia kosztów sądowych w sprawie w całości.

/postanowienie z dnia 5.08.2013 r./

Postanowieniem z dnia 3 października 2012 r., (sprostowanym postanowieniem z dnia 28.10.2013 r.), następnie zmienionym postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 19.11.2013 r., (sygn. akt. I ACz 1549/13), ustanowiono powodowi pełnomocnika z urzędu.

/postanowienie z dnia 5.08.2013, k. 35; postanowienie z dnia 28.10.2013 r., k. 62; postanowienie z dnia 19.11.2013 r., k.68/

W odpowiedzi na pozew z dnia 18 września 2013 r. pozwany Skarb Państwa – Areszt Śledczy w Ł. nie uznał powództwa, wnosząc o jego oddalenie i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pozwany wskazał, iż wytoczone powództwo w jego ocenie nie zasługuje na uwzględnienie z uwagi na brak zaistnienia przesłanek warunkujących jego odpowiedzialność odszkodowawczą. Pozwany podkreślił, iż warunki w pozwanej jednostce penitencjarnej zapewnione powodowi w trakcie jego pobytu w Areszcie Śledczym w Ł. odpowiadały przepisom Kodeksu Karnego Wykonawczego i przepisom wykonawczym wydanym na jego podstawie, w tym Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17.10.2003 r., w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych (Dz.U. Nr 186, poz. 1820).

Pozwany przyznał, że powód przebywał w pozwanym Areszcie Śledczym w Ł. w okresach: od 13.01.2012 r. do 9.05.2012 r., oraz od 14.05.2012 r. do 27.09.2012 r. Zaznaczył przy tym, iż w każdym z wymienionych okresów, powód miał zapewnioną normę powierzchniową. Wskazał nadto, iż wszystkim osadzonym została zapewniona możliwość dbania o higienę osobistą – wszystkie cele mieszkalne wyposażone są w węzły sanitarne w skład których wchodzi miska ustępowa, automat płuczący, umywalka z doprowadzeniem zimnej, bieżącej wody. Pomieszczenia sanitarne zaś dostosowane są w taki sposób ażeby z jednej strony zapewnić osadzonym intymność, przy wykonywaniu czynności higienicznych, z drugiej zaś – zapewnić funkcjonariuszom odpowiedni monitoring celi. Cele, w których przebywał powód posiadał sanitariaty oddzielone osłonięte konstrukcją stalową pokrytą HDF do wysokości 210-215 cm, w związku z czym w ocenie pozwanego – miał on zapewnioną intymność w dostatecznym stopniu. Jednocześnie pozwany zaznaczył, że żaden przepis nie obliguje do stworzenia w celach murowych ścianek idących od podłogi do sufitu.

Pozwany oświadczył, iż zapewniał osadzonym warunki socjalno – bytowe zgodne z właściwym w tym zakresie przepisami prawa, tj. rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości dnia 17.10.2003r. w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych (Dz.U. Nr 186 poz. 1820). Wyposażenie cel pozostawało w zgodności z przepisami prawa, sami osadzeni mogą ubiegać się o wstawienie dodatkowych sprzętów kwatermistrzowskich, zgłaszane usterki zaś są usuwane niezwłocznie. Pozwany nadto zaprzeczył, jakoby cele w pozwanej jednostce penitencjarnej były zagrzybione. Wskazał przy tym, na okoliczność przeprowadzenia w Areszcie Śledczym w Ł. generalnego remontu, co miało miejsce w latach 2002 – 2007.

Pozwany zwrócił uwagę, iż organizacja kąpieli osadzonych – przeprowadzana jest zgodnie ze sporządzonym przez Dział Ochrony grafikiem, na podstawie którego do łaźni osadzeni udają się w grupach nieprzekraczających 24 osób.

Odnosząc się do zarzutu dotyczącego zamontowania przesłon okiennych w celach – wskazał, iż rozwiązanie takie odpowiada wymogom techniczno – ochronnym, zaś odpowiednia przenikalność płyt nie powoduje znacznego ograniczania w dopływie do celi światła słonecznego, ponadto sposób ich zamontowania zapewnia wymianę powietrza podczas wietrzenia cel. Pozwany zwrócił przy tym uwagę na okoliczność poddawania wentylacji okresowej kontroli, w zakresie przewodów kominowych, spalinowych i wentylacyjnych, której wyniki są pozytywne.

Oświetlenie jarzeniowe zamontowane w celach – według pozwanego jest typowe dla tego rodzaju jednostek. Pozwany podkreślił przy tym, na możliwość używania przez osadzonych dodatkowego oświetlenia.

Odnośnie jakości wydawanych posiłków, pozwany zaznaczył, że wyżywienie dla osadzonych przygotowywane jest na podstawie opracowywanych receptur i zgodnie ze sztuką kulinarną, zdolnością produkcyjną kuchni oraz fachowym przygotowaniem kucharzy. Wskazał przy tym, że przy wydawaniu posiłków obecni są pracownicy aresztu – oddziałowi, a także wychowawca, z związku z czym nie ma jakiegokolwiek możliwości zaniżania porcji osadzonym.

Odnosząc się do zarzutu braku zajęć kulturalno – oświatowych, pozwany zaznaczył, że pozwany areszt takowe zapewnia nie mniej jednak – są to zajęcia fakultatywne, a co za tym idzie inicjatywa w zakresie uczestnictwa zależy przede wszystkim od powoda. Nadto na terenie aresztu znajduje się biblioteka dostępna dla osadzonych), administracja aresztu dostarcza prasę, zachodzi także możliwość dokonania prenumeraty prasy. W każdej celi jest zamontowany odbiornik radiowy, osadzani mogą posiadać w celi telewizor.

Co do zarzutu braku możliwości wykonywania kultu religijnego – pozwany zwrócił uwagę, iż msze święte dla osadzonych odbywają się raz w tygodniu, trzy razy w ciągu dnia, a nadto są również transmitowane są przez radiowęzeł. W sytuacji gdy osadzony wykazuje taką potrzebę – możliwym jest poproszenie o indywidualną posługę kapłana w celi.

Pozwany zaznaczył również, że każdy osadzony ma zapewniony dostęp do służby zdrowia oraz stomatologa – koniecznym jest wówczas zgłosić taką potrzebę oddziałowemu, przyjęcia do lekarza odbywają się według kolejności zgłoszeń.

Pozwany zauważył przy tym, iż nie jest w stanie wskazać, czy powód przebywał w celi z osobami zakażonymi wirusem HIV czy HCV – z uwagi na fakt, iż dane te objęte są tajemnicą lekarską. Nie mniej jednak – okoliczność bycia nosicielem nie zmusza do izolacji tych osadzonych – zwłaszcza, że każdy osadzony przyjmowany do Aresztu Śledczego w Ł. jest informowany jak postępować by nie narazić się na zakażenie chorobami zakaźnym.

Pozwany zaznaczył przy tym, że powód w trakcie pobytu w Areszcie Śledczym w Ł. nie skarżył się w trakcie osadzenia na warunki bytowe panujące w pozwanej jednostce penitencjarnej.

/odpowiedź na pozew, k. 42 – 46/

Pismem z dnia 5 lutego 2014 r., powód podtrzymał dotychczasowe stanowisko w sprawie, dochodząc jednocześnie od żądanej kwoty zadośćuczynienia (80.000 zł) odsetek ustawowych naliczanych od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty.

Wskazał, iż podstawą roszczenia są przepisy art. 23 k.c., 24 § 1 k.c., w zw. z 448 k.c., w zw. z art. 3 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, art. 10 ust. 1 ratyfikowanego przez Polskę Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych (Dz.U. Nr 16, poz. 93) oraz art. 77 ust. 1 Konstytucji RP. Powód dochodzi zadośćuczynienia z tytułu naruszenia jego dóbr osobistych, w szczególności godności – co miało nastąpić na skutek niepewnienia odpowiednich warunków bytowych w trakcie wykonywania kary pozbawienia wolności.

/pismo procesowe z dnia 5.02.2014 r., k. 83-85/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powód J. J. przebywał, jako osadzony, w Areszcie Śledczym w Ł. w okresach: od 13 stycznia 2012 r., do 9 maja 2012 r., oraz od 14 maja 2012 r., do 27 września 2012 r.,

/okoliczności bezsporne, notatka służbowa z dnia 09.09.2013 r. – k. 47; informacja o pobytach i orzeczeniach, k. 115 – 117/

W czasie pobytu w pozwanym Areszcie powód przebywał w różnych celach, przy czym w poszczególnych okresach zakwaterowana była w nich następująca ilość osób:

- ceka numer (...) w Pawilonie (...) o powierzchni 11,52 m⁽⁽²⁾⁾: powód przebywał w celi w okresie 13-15 stycznia 2012 r., ilość zakwaterowanych osób – 3
- ceka numer (...) w Pawilonie (...) o powierzchni 12.04 m⁽⁽²⁾⁾, w okresie od 16 do 17 stycznia 2012 r. – 4 osoby, w okresie od 18 do 24 stycznia 2012 r. – 3 osoby, od 25 stycznia do 14 lutego 2012 r. – 4 osoby.
- ceka nr (...) w Pawilonie (...) o powierzchni 9,60 m⁽⁽²⁾⁾: w dniu 15 lutego 2012 r. - 3 osoby; w okresie 16-26 lutego 2012 r. – 2 osoby; w okresie 27 lutego do 3 marca 2012 r. – 3 osoby.
- ceka numer (...) w Pawilonie(...) o powierzchni 12.05 m⁽⁽²⁾⁾, w okresie od 3 do 4 marca 2012 r. – 4 osoby; w okresie od 5 do 12 marca 2012 r., - 3 osoby, w dniu 13 marca 2012 r. - 4 osoby, w dniu 14 marca 2012 r. - 3 osoby, w okresie od 15 marca 2012 r. do 23 kwietnia 2012 r. – 4 osoby, w okresie od 24 kwietnia 2012 r. do 7 maja 2012 r. – 3 osoby.
- ceka numer (...) w Pawilonie (...) o powierzchni 11,18 m⁽⁽²⁾⁾: w dniu 8 maja 2012 r. - 3 osoby, w dniu 9 maja 2012 r. – 2 osoby;
- ceka numer (...) w Pawilonie (...) o powierzchni 12.02 m⁽⁽²⁾⁾, w dniu 14 maja 2012 r. – 4 osoby; w okresie od 15 do 16 maja 2012 r. – 3 osoby.
- ceka numer (...) w Pawilonie (...) o powierzchni 12.05 m⁽⁽²⁾⁾: w dniu 17 maja 2012 r. - 2 osoby; w okresie 18 – 20 maja 2012 r. – 3 osoby; w dniu 28 maja 2012 r. – 3 osoby; w okresie od 29 do 30 maja 2012 r. – 4 osoby.
- ceka numer (...) w Pawilonie(...)o powierzchni 12.04 m⁽⁽²⁾⁾, w okresie od 31 maja 2012 r. do 7 czerwca 2012 r. – 4 osoby;
- ceka numer (...) w Pawilonie (...)o powierzchni 12,04 m⁽⁽²⁾⁾: w okresie 8 czerwca 2012 r. do 26 września 2012 r. – 4 osoby; w dniu 27 września 2012 r. – 3 osoby.

/notatka służbowa dotycząca osadzonego z dnia 09.09.2013. – k. 47, wydruk z przeglądarki historii rozmieszczenia, k. 119 - 120/

W Areszcie Śledczym w Ł., przeprowadzane są sukcesywnie remonty. W latach ubiegłych wyremontowano 45 cel, w roku 2014 – 90 cel.

/zeznania świadka W. B., protokół rozprawy z dnia 20.01.2015 r. k.263/

W trakcie pobytu w pozwanym Areszcie Śledczym, powód przebywał w wyremontowanej celi. Ściany w celi były pomalowane, kącik sanitarny był zabudowany i zamykany płytą paździerzową. W celi zapewniony był dostęp do zimnej wody. Osadzeni mieli możliwość korzystania z grzałki elektrycznej. Grzałkę należało kupić we własnym zakresie.

Osadzeni sami sprząтали cele, przy użyciu szczotki i wody.

/zeznania świadka M. T., protokół rozprawy z dnia 7.08.2014 r., k. 203- 204 zeznania świadka W. B., protokół rozprawy z dnia 20.01.2015 r. k.263/

W celi znajdował się stolik o wymiarach 80x40 cm, 4 stołki i 4 łóżka oraz szafka.

/zeznania powoda, protokół rozprawy z dnia 26.11.2015 r., 00:10:49, k. 316/

Kąciki sanitarne we wszystkich celach są oddzielone, od obszaru mieszkalnego. Pierwotnie były budowane z płyty pilśniowej sięgającej ok. 215 cm, z wolną przestrzenią pod sufitem nad podłogą. W ok. 200 celach zabudowa ta została podwyższona od podłogi do sufitu i zamontowano całościowe drzwi.

W 2013 r., Areszt Śledczy w Ł. otrzymał środki finansowe na podwyższenie zabudowy kącików sanitarnych.

/zeznania świadka W. B., protokół rozprawy z dnia 20.01.2015 r. k.262v – 263; zeznania powoda, protokół rozprawy z dnia 26.11.2015 r., 00:07:10, k. 316/

We wszystkich celach znajduje się oświetlenie typu jarzeniowego - dwie świetlówki po 40 wat każda, z dodatkowym oświetleniem kącika. W przypadku stwierdzenia usterek oświetlenia, do celi przychodził elektryk.

/zeznania świadka M. T., protokół rozprawy z dnia 7.08.2014 r., k. 203- 204; zeznania świadka W. B., protokół rozprawy z dnia 20.01.2015 r., k. 262v./

W tygodniu miały miejsce przerwy w dostawie prądu, od godziny 10:00 do godziny 12:00 oraz w nocy do godziny 6:00 rano. W trakcie weekendów, prąd był dostępny cały czas.

/zeznania świadka M. T., protokół rozprawy z dnia 7.08.2014 r., k. 205/

W styczniu 2012 r., miała miejsce w pozwanym Areszcie Śledczym okresowa kontrolna przewodów kominowych. W wyniku kontroli stwierdzono, że objęte nią przewody kominowe oraz elementy urządzeń kominowych odpowiadają przepisom ustawy Prawo Budowlane. Kontrola obejmowała budynki pawilonów (...).

/protokoły nr (...) z okresowej kontroli przewodów kominowych, k. 122 – 124; zeznania świadka W. B., protokół rozprawy z dnia 20.01.2015 r., k. 262v./

W kuchni Aresztu Śledczego w Ł. pracują osadzeni pod nadzorem funkcjonariusza. Układanie jadłospisu odbywa się w oparciu o gotowe programy. Dzienna dawka posiłku, jeśli chodzi o zawartość składników pokarmowych, odpowiada regulacjom prawnym. Do pododdziałów posiłki dostarczane są w termosach.

/zeznania świadka W. B., protokół rozprawy z dnia 20.01.2015 r. k.262v./

W pozwanej placówce penitencjarnej osadzeni mają dostęp do zajęć kulturalno – oświatowych. Do ich dyspozycji jest biblioteka, do której można było się zapisywać, jak również świetlica. Osadzeni mogą grać w gry, np. w „piłkarzyki”, mają dostęp do telewizji cyfrowej, jak i analogowej, jak również do audycji nadawanych w rozgłośniach radiowych. Codziennie osadzeni mają zapewnioną godzinę spaceru.

/zeznania świadka M. T., protokół rozprawy z dnia 7.08.2014 r., k. 204; zeznania świadka W. B., protokół rozprawy z dnia 20.01.2015 r., k. 263/

Osadzeni mają zapewnioną możliwość korzystania z posług religijnych, w placówce znajduje się kaplica, zaś msza święta jest transmitowana. Istnieje również możliwość skorzystania z indywidualnej posługi kapłańskiej.

/zeznania świadka W. B., protokół rozprawy z dnia 20.01.2015 r., k. 263/

Osadzeni mają zapewnioną opiekę medyczną, w Areszcie Śledczym zatrudnieni są lekarze, jest ambulatorium. Kontakt z lekarzem miał miejsce, po zgłoszeniu takowej potrzeby przez osadzonego. Wizyta lekarska odbywała się w ciągu tygodnia od zgłoszenia żądania.

/zeznania świadka M. T., protokół rozprawy z dnia 7.08.2014 r., k. 203 zeznania świadka W. B., protokół rozprawy z dnia 20.01.2015 r., k. 263/

W celu stwarzania warunków sprzyjających indywidualnemu postępowaniu ze skazanymi, zapobieganiu szkodliwym wpływom skazanych zdemoralizowanych oraz zapewnieniu skazanym bezpieczeństwa osobistego, wyboru właściwego systemu wykonywania kary, rodzaju i typu zakładu karnego oraz rozmieszczenia skazanych wewnątrz zakładu karnego - dokonuje się ich klasyfikacji (art. 82§2 kkw). Klasyfikacji skazanych dokonuje się mając na względzie w szczególności: płeć, wiek, uprzednie odbywanie kary pozbawienia wolności, umyślność lub nieumyślność czynu, czas pozostałej do

odbycia kary pozbawienia wolności, stan zdrowia fizycznego i psychicznego, w tym stopień uzależnienia od alkoholu, środków odurzających lub psychotropowych, stopień demoralizacji i zagrożenia społecznego, rodzaj popełnionego przestępstwa.

Podstawą klasyfikacji są w szczególności badania osobopoznawcze (art. 82 §§2 i 3 kkw).

Przy umieszczaniu skazanego w celi mieszkalnej bierze się pod uwagę w szczególności: decyzję klasyfikacyjną, konieczność oddzielenia skazanego od tymczasowo aresztowanego, potrzebę zapewnienia porządku oraz bezpieczeństwa w zakładzie karnym, zalecenia lekarskie, psychologiczne i rehabilitacyjne, potrzebę kształtowania właściwej atmosfery wśród skazanych, konieczność zapobiegania samoagresji i popełnieniu przestępstw w trakcie odbywania kary (art. 110 § 4 kkw) Nadto skazanych rozmieszcza się w celach uwzględniając w szczególności płeć, oraz uprzednie odbywanie zasadniczej kary pozbawienia wolności albo karę aresztu wojskowego (Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 2003 r. w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności, § 11).

Potrzeba ustalenia, czy skazany jest uczestnikiem podkultury przestępczej wynika wprost z zarządzenia Nr 2/04 Dyrektora Generalnego Służby Więzienia z dnia 24 lutego 2004 r. w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia i organizacji pracy penitencjarnej oraz zakresów czynności funkcjonariuszy i pracowników działów penitencjarnych i terapeutycznych. W § 45 jest mowa, iż bezzwłocznie po przyjęciu skazanego do zakładu karnego należy między innymi ustalić wstępnie jego dotychczasowe związki i stosunek do podkultury przestępczej. Informacje te ustala się na podstawie deklaracji skazanego. Dane te uzyskane w trakcie rozmowy wstępnej są następnie weryfikowane w trakcie dalszej pracy osobopoznawczej ze skazanym. Ponadto monitorowane są wszelkie zachowania i symptomy mogące świadczyć o związkach z podkulturą przestępczą, pełnionych rolach i mogących występować na tym tle zagrożeniach dla porządku i bezpieczeństwa zakładu karnego.

W celu ograniczenia negatywnych zachowań skazanych, którzy deklarują się jako uczestniczący w podkulturze przestępczej, dokonuje się ich rozmieszczenia w celach mieszkalnych niezależnie od deklarowanej przynależności do grup nieformalnych, jednak w sposób zapewniający bezpieczeństwo osobiste bezpieczeństwo zakładu karnego

/pismo z dnia 7.04.2014 r. Biura Penitencjarnego Centralnego Zarządu Służby Więziennej, k. 108 – 109/

Powód miał kontakt z osobami z subkultury więziennej jedynie w łaźni oraz na spacerach.

/zeznania powoda, protokół rozprawy z dnia 26.11.2015 r., 00:15:26, k. 316/

Podczas pobytu powoda w celi nr 121, w celi przebywał również osadzony, który po trzech dniach pobytu oświadczył, że jest zakażony wirusem HIV i HCV. Współosadzonych nie poinformowano o dolegliwości nowego współwięźnia.

/zeznania powoda, protokół rozprawy z dnia 26.11.2015 r., 00:07:10 i 00:10:49, k.316/

Powyższe ustalenia faktyczne Sąd poczynił w oparciu o złożone do akt sprawy dowody z dokumentów związanych z osadzeniem powoda w Areszcie Śledczym w Ł.. Nadto ustalając stan faktyczny sprawy Sąd oparł się częściowo na zeznaniach powoda oraz powołanych w sprawie świadków, nie budzących, w tym zakresie wątpliwości co do zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy. Sąd uznał, iż zeznania powołanych w sprawie świadków co do zasady nie są ze sobą sprzeczne i wzajemnie się nie wykluczają w kwestiach najistotniejszych z punktu widzenia rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, z tym, że zeznania świadka M. T., jak również powoda, noszą znamiona subiektywnych ocen, formułowanych przez przyzmat osobistego stosunku do opisywanych okoliczności, wyznaczonego przez niezadowolenie z warunków bytowych panujących w miejscu, w którym osoby te przebywały wbrew swojej woli, a przez co, z natury rzeczy, odbiegających od oczekiwanych. Z powyższych względów, w tym zakresie, nie zasługują one na wiarę w konfrontacji z pozostałym materiałem dowodowym w postaci dowodów z dokumentów, jak również z zeznań świadka W. B., które Sąd uznał za wiarygodne i rzetelne (świadek jest zastępcą kierownika Oddziału kwatermistrzowskiego, który zajmuje

się warunkami bytowymi, w związku z czym posiada rozległą wiedzę w zakresie warunków bytowych panujących w pozwanym zakładzie penitencjarnym oraz o stanie cel).

Za niewiarygodne Sąd uznał również zeznania powoda w zakresie dotyczącym złego stanu psychicznego, z uwagi na okoliczność osadzenia powoda w celi wraz z osobą zakażoną wirusem HIV, a także warunków bytowych panujących w celach, w tym braku odpowiedniej wentylacji, złego stanu wyposażenia, jak również otrzymywania mniejszych racji żywnościowych. Twierdzenia te, jako gołosłowne, nie mogą stanowić podstawy dokonania ustaleń faktycznych.

Sąd oddalił wniosek powoda o dopuszczenie dowodu z zeznań świadka T. S., na okoliczność warunków bytowych odbywania przez powoda środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania oraz dopuszczenia się przez funkcjonariuszy naruszenia dóbr osobistych powoda. W toku postępowania – świadek każdorazowo nie stawiał się na wezwanie Sądu, zaś z informacji powziętych przez Sąd wynika, że nie przebywa on aktualnie w żadnej placówce penitencjarnej w Polsce (wbrew twierdzeniom strony powodowej), co więcej - przebywa on obecnie poza granicami kraju. Powód nadto wnosił o nakreślenie 14 – dniowego terminu do celem wypowiedzenia się co do popierania tegoż wniosku dowodowego. Warto w tym miejscu podkreślić, iż na powodzie, jako osobie, która wywodzi ze swego roszczenia określone skutki prawne spoczywał obowiązek wskazania dowodów na potwierdzenie swoich racji oraz odparcia twierdzeń prezentowanych przez stronę przeciwną. W ocenie Sądu, dalsze podtrzymywanie wniosku, w sytuacji braku konkretnej informacji co do aktualnego miejsca pobytu świadka zmierza jedynie do niepotrzebnego, nieuzasadnionego wydłużenia postępowania. Należy mieć na uwadze, że Sąd pominie środki dowodowe, jeżeli okoliczności sporne zostały dostatecznie wyjaśnione lub jeżeli strona powołuje dowody jedynie dla zwłoki.

Sąd oddalił również wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu budownictwa na okoliczność ustalenia rzeczywistych powierzchni cel Aresztu Śledczego w Ł. oraz biegłego psychologa na okoliczność tego, czy na skutek warunków bytowych panujących w areszcie śledczym oraz zachowania funkcjonariuszy doznał krzywd i cierpień a jeśli tak, to jaki jest ich zakres.

Przedmiotem dowodu są bowiem fakty mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia zaś w myśl przepisu art. 217§2 k.p.c. Sąd pominie środki dowodowe, jeżeli okoliczności sporne już dostatecznie wyjaśnione lub jeżeli strona powołuje dowody jedynie dla zwłoki.

Sąd oddalając te wnioski, w oparciu o przepis art. 227 k.p.c. stanął na stanowisku, iż nie mają one żadnego wpływu i znaczenia dla rozstrzygnięcia w sprawie i zmierzają jedynie do niepotrzebnego przedłużenia postępowania. Należy mieć na uwadze, że impulsem dającym podstawę do uwzględnienia wniosku dowodowego strony, w którym wnosi ona o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego danej specjalności jest realna potrzeba zasięgnięcia wiadomości specjalnych, a więc uzyskania szczególnej wiedzy specjalistycznej z danej dziedziny, obejmująca wiadomości wykraczające poza zakres tych, jakimi dysponuje ogół osób inteligentnych i ogólnie wykształconych (wyrok Sądu Najwyższego, sygn. akt I CR 331/75 z 18 lipca 1975). W ocenie Sądu twierdzenia strony powodowej takowej realnej potrzeby nie stwarzają - same gołosłowne, niczym nie poparte twierdzenia powoda, w zakresie odmiennego, niż twierdzi pozwany metrażu cel mieszkalnych, czy też złego stanu psychicznego, nie stanowi w ocenie Sądu podstawy do uruchomienia mechanizmu pozyskiwania specjalistycznej wiedzy, zwłaszcza, że wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego do spraw budownictwa opiera się tylko i wyłącznie na okoliczności przeprowadzenia we własnym zakresie, samodzielnego pomiaru celi mieszkalnych (powód przy tym nie precyzuje, kiedy takowy pomiar miał miejsce, czy była to czynność jednorazowa, czy też powtarzalna, której celi, bądź których cel dotyczyła, ile wówczas osób w niej przebywało), zaś wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego psychologa, na niczym niepotwierdzonych, wręcz gołosłownych twierdzeniach co do złego stanu psychicznego (przy czym powód, jak sam zeznał, nie szukał pomocy ze strony specjalisty) Tym samym Sąd, nie znajdując podstaw do uwzględnienia tychże wniosków dowodowych, oddalił je, jako zmierzających jedynie do niepotrzebnego przedłużenia postępowania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo, jako bezzasadne, podlegało oddaleniu.

W niniejszej sprawie powód wystąpił o zadośćuczynienie za naruszenie jego dóbr osobistych.

Podstawą prawną roszczenia powoda jest m.in. art. 417 k.c. Zgodnie z tym przepisem za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa. Przepis powyższy przyjmuje, że jedynymi przesłankami odpowiedzialności Skarbu Państwa są: wykonywanie władzy publicznej niezgodnie z prawem oraz powstała z tego powodu szkoda. Na gruncie art. 417 k.c. należy przyjmować, że odpowiedzialność Skarbu Państwa ma miejsce wówczas, gdy wykonującemu władzę publiczną – bez względu na sposób i formę działania – można postawić zarzut działania z naruszeniem prawa. Przepis powyższy dotyczy wszelkich czynności (działania i zaniechania) związanych z wykonywaniem imperium, a więc zarówno czynności faktycznych, jak i indywidualnych rozstrzygnięć podejmowanych przy zachowaniu określonej procedury. Nie ulega przy tym wątpliwości, że do sfery imperium państwa należy stosowanie środków przymusu związanych ze stosowaniem środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania, czy z wykonywaniem kary pozbawienia wolności.

Niezgodność z prawem na gruncie art. 417 k.c. oznacza „zaprzeczenie zachowania uwzględniającego nakazy i zakazy wynikające z normy prawnej” (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 grudnia 2001 r., SK 18/00). Chodzi tu o niezgodność z konstytucyjnie rozumianymi źródłami prawa, czyli Konstytucją, ustawami, ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi oraz rozporządzeniami, a także dorobkiem prawnym Wspólnoty Europejskiej i prawem stanowionym przez Unię Europejską.

Drugą przesłanką odpowiedzialności odszkodowawczej z art. 417 k.c. jest szkoda w rozumieniu art. 361 § 2 k.c., czyli obejmująca straty oraz utracone korzyści, które poszkodowany mógł osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono. Pojęcie szkody powinno być rozumiane w sposób przyjęty na gruncie prawa cywilnego, jako tej gałęzi prawa, w której usytuowane są przepisy konkretyzujące mechanizm funkcjonowania odpowiedzialności odszkodowawczej. Należy w konsekwencji przyjąć, że chodzi tu o każdy uszczerbek w prawnie chronionych dobrach danego podmiotu, zarówno o charakterze majątkowym, jak i niemajątkowym. Nie można zatem wykluczyć odpowiedzialności władzy publicznej z tytułu naruszenia dóbr osobistych obywatela, w tym także możliwości podniesienia przez pokrzywdzonego roszczeń z tytułu zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę niemajątkową. Przez szkodę rozumie się nie tylko szkodę majątkową, ale także i szkodę niematerialną (uszczerbek niematerialny), jednakże Sąd podkreśla, że obowiązek wynagrodzenia (zadośćuczynienia) krzywdy powstaje tylko wtedy, kiedy przewiduje to wyraźnie przepis szczególny. Poszkodowany może zatem żądać zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę w przypadkach wskazanych w ustawie.

Roszczenia o zadośćuczynienie w niniejszej sprawie rozpatrywać należy w oparciu o art. 448 k.c. Powód nie wskazywał bowiem na żadne zdarzenia, które uzasadniałyby zastosowanie art. 445 k.c.

Nie ulega wątpliwości, że dobra osobiste, których ochrony domaga się powód, mają charakter uniwersalny i podlegają ochronie prawnej na podstawie art. 38 Konstytucji i art. 23 k.c.

Zgodnie z art. 24 k.c., na zasadach przewidzianych w kodeksie, pokrzywdzony może żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na cel społeczny. Zasady przyznawania przez Sąd zadośćuczynienia regulują art. 445 k.c. i 448 k.c.

Treść art. 23 k.c. wskazuje na to, że dobra osobiste człowieka pozostają pod ochroną prawa cywilnego i to niezależnie od ochrony przewidzianej przez inne przepisy. W przepisie tym zawarto otwarty katalog chronionych dóbr osobistych, do których niewątpliwie należą również godność i prawo do intymności oraz humanitarne traktowanie w warunkach pozbawienia wolności. Przy czym ocena, czy nastąpiło naruszenie dobra osobistego, nie może być dokonana według miary indywidualnej wrażliwości osoby, która czuje się dotknięta zachowaniem innej osoby, ale musi być dokonana przy stosowaniu kryteriów obiektywnych (tak też S.A. w Łodzi w wyroku z dnia 28 sierpnia 1996, I ACr 341/96, OSA nr 7-8 z 1997 r., poz. 43). Liczy się więc społeczny odbiór danego zachowania, oceniany według kryteriów właściwych dla ludzi rozsądnych i uczciwych. Ocena, czy dobro osobiste człowieka zostało zagrożone lub naruszone, wymaga

zastosowania kryteriów o charakterze obiektywnym. Nie ma tu bowiem znaczenia subiektywna reakcja i odczucia pokrzywdzonego, lecz istotny jest odbiór danego zachowania przez osoby trzecie i reakcja opinii publicznej (tak SN w wyroku z 26 października 2001 r., V CKN 195/01, LEX nr 53107).

Nie każde naruszenie dobra osobistego daje jednak prawo do skorzystania z ochrony prawa cywilnego. W myśl bowiem art. 24 k.c. ochrona taka przysługuje jedynie przed bezprawnym naruszeniem dobra osobistego. Bezprawne jest zachowanie sprzeczne z normami prawa lub zasadami współżycia społecznego, bez względu na winę, a nawet świadomość sprawcy. Omawiany przepis wprowadził ponadto domniemanie bezprawności naruszenia dobra osobistego. Każde więc naruszenie kwalifikowane jest jako bezprawne. Skutkuje to przerzuceniem ciężaru wykazania przyczyn, dla których nastąpiło naruszenie, na sprawcę i to jego obciąża ryzyko nie wyjaśnienia wszystkich okoliczności. Dlatego w procesie o ochronę dóbr osobistych, pozwany ma obowiązek wykazać, że jego działanie nie było bezprawne. Okolicznościami kontratypowymi, wyłączającymi bezprawność, są np.: zgoda poszkodowanego, działanie w ramach obowiązku prawnego, wykonywanie własnego prawa podmiotowego, obrony koniecznej, czy wreszcie działanie podjęte w obronie uzasadnionego interesu społecznego lub prywatnego.

W przypadku bezprawnego naruszenia dobra osobistego, art. 24 k.c. pozwala osobie, której dobro osobiste zostało naruszone, żądać, aby sprawca naruszenia dopełnił czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, a w szczególności złożył oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach określonych w kodeksie cywilnym, może również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy na wskazany cel społeczny.

W przedmiotowej sprawie dobrem osobistym naruszonym działaniem Administracji Aresztu Śledczego w Ł. była, jak wynika z zarzutów pozwu, godność powoda.

Zgodnie z treścią art. 30 Konstytucji przyrodzona i niezbywalna godność człowieka stanowi źródło wolności i praw człowieka i obywatela. Każdy jest obowiązany szanować wolności i prawa innych. Ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanowione tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób. Doniosłe znaczenie dla ochrony dóbr osobistych ma także konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności sporządzona w Rzymie dnia 4 listopada 1950r., zmieniona następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełniona Protokołem nr 2 (Dz. U. z 1993r. Nr 61, poz. 284 ze zm.) zawierająca katalog praw i wolności przysługujących każdemu człowiekowi. Natomiast w myśl postanowień Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej, przyjętej w Nicei, godność ludzka jest nienaruszalna. Musi być szanowana i chroniona. Każdy ma prawo do poszanowania swej integralności fizycznej i psychicznej.

O nakazie humanitarnego traktowania więźniów stanowi również art. 10 ust. 1 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych, otwartego do podpisu w Nowym Jorku dnia 19 grudnia 1966 r. (Dz. U. z 1977 r. Nr 38, poz. 167), zgodnie z którym każda osoba pozbawiona wolności ma być traktowana w sposób humanitarny i z poszanowaniem jej przyrodzonej godności. Standardy traktowania więźniów wyznaczone są również przez Wzorcowe Reguły Minimalne Postępowania z Więźniami, przyjęte w Genewie w 1955 r. oraz Europejskie Reguły Więzienne, przyjęte przez Radę Europy w 2006r.

Na gruncie prawa polskiego sytuacja prawna osób pozbawionych wolności uregulowana jest w sposób ogólny w ustawie z dnia 6 czerwca 1997r. „Kodeks karny wykonawczy” (Dz.U. Nr 90 z 1997 r., poz. 557 z późn. zm.).

Ustawodawca, wśród naczelnych zasad k.k.w., wymienił, w art. 4, zasadę humanitaryzmu, która zakłada, że kary, środki karne, zabezpieczające i zapobiegawcze wykonuje się w sposób humanitarny, z poszanowaniem godności ludzkiej skazanego. Skazany zachowuje także prawa i wolności obywatelskie. Ich ograniczenie może wynikać jedynie z ustawy oraz z wydanego na jej podstawie prawomocnego orzeczenia.

W myśl art. 5 k.k.w. skazany jest podmiotem określonych w kodeksie praw i obowiązków. Katalog praw skazanych wyliczony jest w art. 102 k.k.w., gdzie w pkt 1 mowa jest o tym, że skazany ma prawo do: odpowiedniego, ze względu

na zachowanie zdrowia, wyżywienia, odzieży, warunków bytowych, pomieszczeń oraz świadczeń zdrowotnych i odpowiednich warunków higieny.

Warunki bytowe osadzonego w zakładzie karnym bądź areszcie śledczym określa m.in. art. 110 k.k.w. zgodnie z którym skazanego osadza się w celi mieszkalnej wieloosobowej lub jednoosobowej (§ 1). Powierzchnia w celi mieszkalnej, przypadająca na skazanego, wynosi nie mniej niż 3 m². Cele wyposaża się w odpowiedni sprzęt kwaterunkowy zapewniający skazanemu osobne miejsce do spania, odpowiednie warunki higieny, dostateczny dopływ powietrza i odpowiednią do pory roku temperaturę, według norm określonych dla pomieszczeń mieszkalnych, a także oświetlenie odpowiednie do czytania i wykonywania pracy (§2).

Realizacja spoczywających na administracji Aresztu Śledczego obowiązków w zakresie organizowania miejsc, w których przebywają osoby pozbawione wolności należy do działań władczych państwa i mieści się w pojęciu wykonywania zadań z zakresu władzy publicznej. A zatem ocena, czy obowiązki te zostały zrealizowane, winna być dokonana z uwzględnieniem uprawnień skazanego, szczegółowo uregulowanych w przepisach art. 102 - 120 i w innych przepisach ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. kodeks karny wykonawczy (Dz. U. Nr 90, poz. 557, z późn. zm.) a także z uwzględnieniem treści przepisów wykonawczych rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 25 sierpnia 2003 r. w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności (Dz.U. 2003 Nr 152, poz. 1493), rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2003 r. w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych (Dz.U. 2003 Nr 186, poz. 1820), rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 kwietnia 2006 r. w sprawie trybu postępowania właściwych organów w wypadku, gdy liczba osadzonych w zakładach karnych lub aresztach śledczych przekroczy w skali kraju ogólną pojemność tych zakładów (Dz.U. 2006 Nr 65, poz. 459).

Udzielenie powodowi cywilnoprawnej ochrony wymagało zatem ustalenia, że zachowania administracji pozwanego Aresztu Śledczego godziły w jego dobra osobiste w rozumieniu art. 24 § 1 k.c. Z mocy art. 6 k.c. na powódzie ciążył zatem dowód wskazania konkretnych uchybień w postaci zaniechania podjęcia działań zapewniających mu realizację jego uprawnień w zakresie warunków bytowych wynikających ze wskazanych powyżej przepisów, naruszających sferę jego dóbr osobistych. Pozwanego obciążał zaś obowiązek udowodnienia, że działał zgodnie z prawem i nie naruszył dobra osobistego powoda (art. 6 k.c. w związku z art. 24 k.c.).

Zdaniem Sądu, zgromadzony w niniejszej sprawie materiał dowodowy, pozwalał na ustalenie, że pozwany zapewnił powodowi w pełni zgodne z prawem warunki odbywania izolacji penitencjarnej, zaś podnoszone w pozwie, różnego rodzaju ograniczenia – mieściły się w nakreślonych przez ustawodawcę ramach dozwolonego działania władzy publicznej.

Przechodząc do analizy zarzutów sformułowanych przez powoda i mających świadczyć o naruszeniu jego dobra osobistego przez pozwanego, podnieść należy, iż skierowane są one w głównej mierze na następujące aspekty: przeludnienie celi, w których powód przebywał, złe warunki bytowe panujące w pozwanym Areszcie Śledczym (w złożonym pozwie, powód skarżył się na ograniczoną wentylację celach, a to z powodu nieoczyszczania kominów wentylacyjnych, brak intymności, z powodu niezbudowania kąpeków sanitarnych, brak ciepłej wody utrudniający zachowanie właściwej higieny osobistej, ograniczenia w dostawie wody, zaduch, wilgoć i brud w celach, zagrzybienie ścian, zły stan wyposażenia kwaterunkowego, ograniczony dostęp do światła dziennego z uwagi na zainstalowane przesłony, tzw. blendy, przepełnienie w łaźni, brak opieki medycznej, niezagwarantowanie osadzonemu dostępu do prasy, książek, świetlicy oraz możliwości wykonywania przez nich kultu religijnego. Powód podniósł również zarzuty dotyczące braku dostępu osadzonych do służby medycznej, przepełnienia w łaźni, umieszczania w celi osób zarażonych wirusem HIV lub HCV, bez uprzedzenia współosadzonych, mieszania ze sobą subkultur, co w rezultacie prowadzi do sytuacji konfliktowych.

Jak Sąd wcześniej zauważył, zgodnie z treścią art. 110 § 2 k.k.w, powierzchnia w celi mieszkalnej, przypadająca na skazanego, powinna wynosić nie mniej niż 3 m². Cele w których przebywał powód w Areszcie Śledczym w Ł., posiadały

różne powierzchnie: 9,60 m² (wówczas 2-3 osoby w celi), 11,52 m² (3 osoby zakwaterowane); 12,02 m² (2-3 osób zakwaterowanych); 12,04 m² (2-4 osób zakwaterowanych); 12,05 m² (2 – 4 osoby w celi)

Mając na uwadze powyższe, Sąd uznał, że wbrew stanowisku powoda w celach, w których przebywał nie doszło do przekroczenia ustalonych prawem norm powierzchni przypadającej na jednego osadzonego. Zarzut przeludnienia nie znalazł zatem potwierdzenia w zgromadzonym materiale dowodowym.

Analizując pozostałe zarzuty powoda, warto poczynić ogólną uwagę, iż dla stwierdzenia naruszenia dobra osobistego należy w każdym wypadku ustalić, czy cierpienia i upokorzenia wynikające z pobytu w areszcie śledczym związane z legalną formą karania, przekraczają poziom związany z samym uwięzieniem, czy są zgodne z rozsądnymi w sytuacji uwięzienia potrzebami, a ich intensywność nie przekracza nieuniknionego poziomu cierpienia nieodłącznie związanego z pozbawieniem wolności. Nie może umknąć z pola widzenia okoliczność, że nałożona przez organy wymiaru sprawiedliwości sankcyjna izolacja, z uwagi na jej charakter, niesie ze sobą w sposób immanentny wiele dolegliwości wyrażających się nie tylko w pozbawieniu możliwości swobody i w dużej mierze intymności, a to z powodu konieczności przebywania i wykonywania czynności życia codziennego w ściśle określonych, niekiedy niekomfortowych warunkach.

W ocenie Sądu, intensywność oddziaływania penitencjarnego, w związku z faktem przebywania powoda w nałożonej przez organy wymiaru sprawiedliwości izolacji nie przekraczała nieuniknionego poziomu niedogodności – związanych z faktem ponoszenia kary.

Odnosząc się zatem do zarzutów powoda dotyczących braku należytego utrzymania cel mieszkalnych i sprzętu kwatermistrzowskiego, braku możliwości utrzymania właściwej higieny osobistej, oraz braku intymności Sąd uznając je za nieudowodnione, nie uwzględnił ich. Z ustalonych faktów wynika bowiem, że stan cel mieszkalnych, w których przebywał powód, był zgodny z przepisami prawa oraz wymogami sanitarnymi, obowiązującymi w dacie przebywania powoda w Areszcie Śledczym w Ł.. Cele, w pozwanym Areszcie Śledczym wyposażone były w regulaminowy sprzęt kwaterunkowy (w celi, oprócz łóżek znajdował się stolik, szafka, krzesła) z węzłem sanitarnym co odpowiadało założeniom zawartym w treści załącznika nr 3 do Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2003 r. w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych – a więc warunki panujące w celi odpowiadały wymaganiam prawnym, aktualnym na dzień przebywania J. J. w Areszcie Śledczym w Ł..

Należy przy tym zaznaczyć, że kąciki sanitarne – co do których zabudowy powód poczynił w pozwie zastrzeżenie (powód zarzucił stronie brak wydzielonego pełnego kącika WC, co w rezultacie pozbawiało go poczucia intymności, przy wykonywaniu codziennych czynności higienicznych), stosownie do wyników postępowania dowodowego, odpowiadały obowiązującym w czasie przebywania powoda w areszcie przepisom, a więc mieściły się w nakreślonych przez ustawodawcę granicach. Należy przy tym zauważyć, że przyjęte rozwiązania architektoniczne musiały (z uwagi na szczególny charakter placówki jaką jest Areszt Śledczy) godzić ze sobą dwa, istotne z punktu widzenia izolacji penitencjarnej aspekty: konieczność zagwarantowania osadzonym możliwości wykonywania przez nich czynności higienicznych oraz zapewnienie standardów bezpieczeństwa (takowa zabudowa pozwalała na kontrolę celi przez funkcjonariuszy). Warto przy tym podkreślić, że kąciki sanitarne w celach, w okresie objętym pozwem, były oddzielone od obszaru mieszkalnego - były budowane z płyty pilśniowej sięgającej ok. 215 cm, z wolną przestrzenią pod sufitem oraz nad podłogą. Zabudowa taka zapewniała tym samym wystarczający poziom intymności, pozostający w korelacji z charakterem pozwanej placówki.

Każdy z osadzonych miał nadto dostęp do bieżącej, zimnej wody, a więc czynności w ramach higieny osobistej mogły być bez przeszkód realizowane (co zresztą powód sam przyznał). Okoliczność zaś odcinania osadzonym dopływu wody nie została w żaden sposób udowodniona.

Nadto - raz na tydzień osadzeni mieli możliwość skorzystania z łaźni, gdzie była ciepła woda. Sąd ma przy tym na względzie okoliczność, że ograniczenie kąpieli do jednej w tygodniu, może wywoływać pewien dyskomfort pod względem higieny osobistej, nie mniej jednak, trudno uznać, że takowe warunki nakierowane są w głównej mierze

na przysporzenie osadzonemu dodatkowych cierpień. Częstotliwość obywania kąpeli, powodowana jest w głównej mierze ograniczonymi możliwościami technicznymi i finansowymi więziennictwa, odpowiada przy tym panującym w pozwanym areszcie śledczym warunkom i wymogom bezpieczeństwa. Jednocześnie Sąd pragnie podkreślić, że sam fakt oczekiwania na kąpiel, z uwagi na istniejące w areszcie ograniczenia techniczne nie stanowi, w ocenie Sądu zachowania naruszającego godność osobistą powoda. Okoliczność oczekiwania na swoje miejsce pod natryskiem nie stanowi pogwałcenia praw i wolności obywatelskich, gdyż wiąże się immanentnie z faktem przebywania powoda w warunkach izolacji penitencjarnej, która niewątpliwie, z uwagi na cel tegoż specyficznego, przymusowego odosobnienia, musi odbiegać od norm obowiązujących w warunkach życia ludzi pozostających na wolności.

Odnosząc zaś zarzutów skierowanych do rodzaju wyposażenia (które miało zagrażać życiu i zdrowiu powoda) oraz dotyczących złego stanu cel mieszkalnych, Sąd również nie podzielił stanowiska strony w tym zakresie. Przede wszystkim należy zauważyć, że powód, reprezentowany przez fachowego pełnomocnika (w którego gestii, jako strony czynnej procesu leżało przytaczanie okoliczności na poparcie swoich twierdzeń), w żaden sposób nie sprecyzował, w jaki sposób wyposażenie celi mieszkalnej zagrażało jego życiu i zdrowiu. Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności zeznań świadków nie wynika bowiem okoliczność złego stanu sanitarnego obiektu. Zgodnie z treścią materiału dowodowego, w tym również zeznaniami współosadzonego z powodem – M. T., powód przebywał w celi wyremontowanej oraz pomalowanej (powód co prawda, w okresie objętym pozwem przebywał w różnych celach mieszkalnych, nie mniej jednak nie wskazał konkretnych uchybień, dotyczących konkretnych cel), z prawidłowo działającą wentylacją oraz przewodami kominowymi (okresowe kontrole w tym zakresie, jak również ich wyniki zostały przez stronę wykazane stosowanymi protokołami). Kwestia obecności zagrzybienia w celach, stosownie do treści zeznań świadka W. B. – nie została stwierdzona, przez właściwy organ kontroli sanitarnej.

Odnosząc się do zarzutu obecności tzw. blend, przesłan okiennych, należy mieć na uwadze, że specyfika aresztu śledczego, jako jednostki penitencjarnej o dużej rotacji pensjonariuszy, w której przebywają osoby tymczasowo aresztowane w różnych, pozostających w toku, postępowaniach karnych, niesie za sobą konieczność stosowania grup izolacyjnych, celem uniemożliwienia nawiązywania kontaktu między podejrzanymi lub oskarżonymi w tych samych sprawach. Z powyższych względów koniecznym jest zamontowanie stosownych zabezpieczeń – w tym przypadku przesłan okiennych, których stosowanie - pozostaje w zgodzie z przepisami techniczno – ochronnymi i budowlanymi. Powód ponadto nie udowodnił okoliczności, stosownie do której obecność przesłan okiennych mogłaby stwarzać dla osadzonych jakikolwiek dyskomfort, pomimo przysługujących mu – jako stronie procesu – instrumentów prawnych.

Nadto, w uzasadnieniu pozwu, powód powołał się na utrudniony dostęp do lekarzy, oraz świetlicy, czy też prasy. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy wskazuje jednoznacznie, iż osadzeni mieli zapewnione zajęcia kulturalno-oświatowe, w tym możliwość korzystania z biblioteki, prasy, mieli zapewnione spacerowanie. Wszelkie zajęcia dla osadzonych były fakultatywne i uzależnione jedynie od woli i chęci osadzonego. Dodatkowo osadzeni, mieli możliwość podłączenia w celach własnego odbiornika telewizyjnego.

Kwestia zapewnienia osadzonemu opieki medycznej – również znalazła potwierdzenie z zgromadzonym materiałem dowodowym – opieka lekarska była osadzonemu zapewniana, po stosownym zgłoszeniu takowej prośby pracownikom aresztu. Na marginesie jedynie zauważyć należy, że czas oczekiwania na wizytę u lekarza w warunkach wolnościowych zbliżony jest do czasu oczekiwania pacjentów pozbawionych wolności a problemy kadrowe służby zdrowia w ogóle dotyczą także jednostek więziennych. Tym bardziej zatem osoba pozbawiona wolności musi liczyć się z pewnego rodzaju niedogodnościami w tym zakresie.

Zarzut niemożności wykonywania kultu religijnego, również nie znalazła potwierdzenia w zgromadzonym materiale dowodowym. Sąd ma przy tym świadomość, że ograniczenia techniczne placówki, w rezultacie uniemożliwiają uczestniczenie w nabożeństwach, w takim kształcie ja ma to miejsce na wolności. Nie mniej jednak – administracja pozwanego Aresztu, wprowadziła stosowane, alternatywne rozwiązania w tym zakresie, jak chociażby transmisja Mszy Świętej przez radiowęzeł, czy też – na życzenie osadzonego - bezpośrednia rozmowa z duchownym. Tym samym trudno uznać, że prawo do wykonywania kultu religijnego powoda zostało pogwałcone.

Trudno uznać również za udowodnione zarzuty skierowane wobec otrzymywania pomniejszych racji żywnościowych.

Powód w treści pozwu skarżył się również na obecność w pozwanym areszcie śledczym tzw. podkultur, co w rezultacie stwarzało sytuacje konfliktogenne. Należy mieć na uwadze, że specyfika aresztu śledczego, gromadzącego osoby nierzadko zdemoralizowane, postępujące w sposób sprzeczny z przepisami prawa, stwarza podatny grunt dla tworzenia się grup społecznych, wyrażających swoją odrębność poprzez zanegowanie lub podważanie utrwalonych lub powszechnie akceptowanych wzorów kultury. Celem unikania sytuacji konfliktogennych, prowadzone są badania osobopoznawcze, jak również rozmieszczanie osadzonych w celach mieszkalnych niezależnie od deklarowanej przynależności do grupy, jednak przy uwzględnieniu okoliczności zapewnienia bezpieczeństwa osobistego i bezpieczeństwa zakładu karnego.

W toku procesu – powód zeznał, że jego kontakt z osobami z tzw. subkultur więziennych miał miejsce jedynie w łaźni i na spacerach, a więc nie przebywał z takimi osadzonymi na co dzień w jednej celi. Należy przy tym zauważyć, że powód sam określił siebie jako „wroga subkultur”. W ocenie Sądu daje to podstawę do stwierdzenia, że część sytuacji konfliktowych - powodowanych osobistymi uprzedzeniami, mogła być inicjowana przez powoda. Powód nie dowiódł także, że w czasie przebywania w Areszcie Śledczym w Ł. miały miejsce zachowania, posiadające cechy dręczenia lub upokarzania. Tym samym trudno zarzucić administracji Aresztu Śledczego w Ł. uchybienia w tym zakresie.

Również, w ocenie Sądu samo przebywanie w jednej celi z osobą zakażoną wirusem HIV, nie stanowi jeszcze naruszenia dóbr osobistych. O fakcie zakażenia nie są informowani współwięźniowie ani funkcjonariusze, jako że taka informacja jest niedopuszczalna w świetle prawa do dyskrecji w zakresie zdrowia i ewentualnego leczenia. Powód nie wykazał także, aby doznał jakiegokolwiek krzywdy, na skutek współlosadzenia z nosicielem wirusa HIV. Należy zwrócić uwagę, iż przy tak dużej rotacji osób oraz w znacznym skupisku ludzi, którzy nie zawsze przywiązują znaczącą wagę do utrzymywania higieny osobistej, trudno zapobiec takim problemom.

Sąd uznał, że postępowanie dowodowe przeprowadzone w niniejszej sprawie, nie wykazało aby przebywanie w pozwanym Areszcie, w warunkach bytowych wyznaczonych okolicznościami towarzyszącymi izolacji penitencjarnej, wywołało u powoda negatywne skutki psychiczne, zdrowotne bądź fizyczne powodujące poczucie krzywdy, innej niż wynikająca z samego faktu pozbawienia wolności i związanej z tym izolacji od świata zewnętrznego, ograniczenia swobody i wolnej woli decydowania o samym sobie. W warunkach pozbawienia wolności standard ochrony niektórych dóbr osobistych musi ulec pewnemu obniżeniu. Różnego rodzaju ograniczenia i niedogodności, na które skarży się powód: dotyczące braku ciepłej wody w celach, możliwości korzystania z łaźni jedynie raz w tygodniu, czy też umieszczenia w otworach okiennych blend, które w ocenie powoda ograniczają dopływ światła i powietrza - zgodnie z wynikami przeprowadzonego w sprawie postępowania dowodowego – mieściły, w nakreślonych przez ustawodawcę ramach dozwolonego działania władzy publicznej, nie powodując uszczerbku w dobrach osobistych powoda.

Reasumując stwierdzić należy, że ustalone przez Sąd fakty nie dają podstaw do przypisania pozwanemu naruszenia dóbr osobistych powoda. Samo niezadowolenie powoda ze standardów pomieszczeń mieszkalnych nie daje jeszcze podstaw do przyjęcia istnienia uchybień w funkcjonowaniu Aresztu. Nie można oczekiwać, iż miejsca, w których przebywają osoby pozbawione wolności, będą odpowiadały standardom hoteli czy innych zakładów prowadzących działalność komercyjną. Należy też dodać, że za stan techniczny cel oraz jakość wyposażenia w pierwszej kolejności odpowiedzialni są sami osadzeni, którzy nie tylko nie dbają o wyposażenie i stan techniczny pomieszczeń mieszkalnych, ale wręcz je dewastują.

Odwołując się z kolei do orzecznictwa Sądu Najwyższego, wskazać należy iż osoba osadzona musi liczyć się z ograniczeniami i dolegliwościami wynikającymi z wykonywania kary pozbawienia wolności (por. wyrok SN z 02.10.2007r., II CSK 269/07, opubl. Monitor Prawniczy, rok 2007, Nr 21, str. 1172).

W ocenie Sądu warunki w celi, aczkolwiek skromne, nie były niegodziwe. Także pozostałe dolegliwości, jakich doznawał powód w pozwanym Areszcie Śledczym, nie naruszały jego godności.

W tym miejscu należy dodatkowo wskazać, że przy ocenie przestrzegania przez pozwanego minimalnych norm w zakresie standardów wykonywania kary pozbawienia wolności i ewentualnego naruszenia dóbr osobistych osadzonych nie można abstrahować od realnej sytuacji i kondycji finansowej Państwa, ogólnej sytuacji gospodarczej, w tym poziomie życia ogółu obywateli - także tych, którzy nie mają zapewnionego minimum socjalnego nie będąc izolowani w penitencjarni.

W tym stanie rzeczy uznać należało, iż brak jest podstaw do uwzględnienia żądania pozwu i orzec o oddaleniu powództwa w całości.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie przepisu art. 102 k.p.c. Z uwagi na trudną sytuację osobistą i majątkową powoda, nie obciążono go obowiązkiem zwrotu na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego.

Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika powoda, który udzielił pomocy prawnej z urzędu (postanowieniem z dnia 3.10.2012 r., /k. 35/, sprostowanym postanowieniem z dnia 28.10.2013 r. /k.62/ następnie zmienionym postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 19.11.2013 r. /k.68/ ustanowiono powodowi pełnomocnika z urzędu). Sąd ustalił w oparciu o przepis § 11 pkt 25 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 z późn. zm.), polecając wypłacić je z Kasy Sądu Okręgowego w Łodzi.